

This project has received funding from the European Research Council (ERC) under the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme (grant agreement No 694266)

DOORONTWIKKELLEN EN VERBETEREN: EVALUATIE POLTIEWET 2012

Paul 't Hart

Universiteit Utrecht &
Nederlandse School voor
Openbaar Bestuur

DE OPDRACHT

Binnen 5 jaar na inwerkingtreding wet

Verslag over 'doeltreffendheid en de effecten van de wet in de praktijk'

Via minister naar Staten-Generaal

DE COMMISSIE

Drs. Wim Kuijken (vz), Deltacommissaris

Mr. Winnie Sorgdrager, Raad van State

Gen bd Peter van Uhm, vrm CDS

Prof Sandra van Thiel, Radboud Universiteit

Peter Gortzak, APG

Prof Frans Leeuw, WODC & Universiteit Maastricht

Prof Paul 't Hart, Universiteit Utrecht & NSOB

PM: prof. Alexander Rinnooy Kan (2013-2016)

EEN NIEUW BESTEL...

PW2012

Eén nationaal politiekorps bestuurd door de MVenJ

PW1993

25 regionale politiekorpsen bestuurd door regionale colleges

Gezag (ongewijzigd)

De beslisbevoegdheid over de daadwerkelijke inzet van de politie.

Burgemeester -> Gezag over de handhaving van de openbare orde en de hulpverlening.

Ovj -> Gezag over de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde en overige ten dienste van de justitie.

MVenJ -> Gezag over een beperkt aantal taken van de politie.

Beheer

De zorg voor de organisatie en instandhouding van het politieapparaat en de bevoegdheid tot het geven van aanwijzingen, opdat het politiekorps zo doeltreffend mogelijk functioneert.

Korpschef -> Heeft beheer en de leiding van de politie.

-> Legt over de uitoefening van zijn taken en bevoegdheden verantwoording af aan MVenJ.

MVenJ -> Heeft verschillende taken op het terrein van het beheer zoals het opstellen begroting, meerjaren ramingen, beheersplan en jaarrekening.

25 Korpsbeheerders (in de regel de burgemeester van de grootste gemeente binnen de politieregio) -> Maken jaarlijks regionaal ontwerp voor organisatie, formatie, begroting en jaarrekening die door de regionale colleges worden vastgesteld.

MBZK + MvJ -> Hebben taken op afstand

MBZK -> beheerder KLPD

Verantwoording

MVenJ -> legt verantwoording af over beheer aan Tweede Kamer

Korpsbeheerder (burgemeester uit de regio) -> legt verantwoording af over beheer aan regionaal college

Toezicht

- Commissie van Toezicht beheer
- IT Review Board
- Accountant aangewezen door MVenJ
- Inspectie VenJ

- CdK's en college PG's voor toezicht handhaving en openbare orde
- Accountant aangewezen door gemeente
- Inspectie OOV (later IVenJ) voor taakuitvoering

EEN NIEUWE ORGANISATIE...

WAAROM DEZE EVALUATIE GEEN EENVOUDIGE KLUS WAS

Context: Voorgeschiedenis, voorganger, politiek klimaat

Locus: Wet, organisatie en/of ketens & netwerken

Focus: Ontwerp, proces, prestaties, effecten

Gezichtspunt: systeem, operatie, mensen

Object: complexiteit, veranderdynamiek en herijking

Data: beschikbaarheid, hard/zacht, relevantie

Deskundigen: stevige meningen maar geen of matige offertes

WAT WE NIET HEBBEN WILLEN DOEN

Oordelen alsof invoering van wet en organisatie 'af' zijn

Fouten vinden en schuldigen zoeken

Alles baseren op extern onderzoek en op view from the top

Naast wetsevaluatie, bestelanalyse en voortgangsmonitoring ook nog een 'diepe' organisatiedoorlichting van het korps doen

In een oester werken en dan een rapport 'dumpen'

De boodschap begraven in stapels onderzoekspapier

ONS OBJECT: DE BELEIDSLOGICA ACHTER DE WET

Hoofddoelen: Meer ruimte bieden aan professionaliteit politie (D) Nederland veiliger (E)

Operationele doelen:

Minder administratieve lastendruk, minder overhead

Operationeel leiderschap
Grotere Weerbaarheid medewerkers
Meer vakmanschap medewerkers
Een betrouwbare samenwerkings-partner zijn
Betere / eenduidiger dienstverlening

Betere aanpak HIC en ondermijning
Beter informatiegestuurd werken

Meer operationele slagkracht
Robuuste multi disciplinaire basisteams
Scherp sturingsconcept

Integraal mediabeleid
Burger meer centraal

Strategische doelen: Centrale sturing op beheer mogelijk maken (B)

(C) Betere lokale inbedding:

(A) Het vormen van één eenheid, te bereiken door:

POLITIEWET 2012

ONS BEOORDELINGSKADER

Werkt het?

- Effectiviteit: prestaties en effecten
- Doelmatigheid: kosten/baten balans

Past het?

- zijn rechtstatelijke waarden geborgd?
- zijn bevoegdheden, verantwoordelijkheden en verantwoording in evenwicht?
- Is er sprake van *checks and balances* tussen de verschillende legitieme belangen en partijen in het bestel?

ONZE AANPAK

Voorstudie (2015); raamwerk, tussenschets en case study

Veldbezoeken in alle eenheden en bij alle gremia (2013-17)

Klankbordgroep (2013-17)

Doorontwikkeling design en deelstudies (2016-17)

Andere recente rapporten/evaluaties (2016-17)

DEELSTUDIES

Deelstudie 1: *Een evenwichtig bestuurde politie? Onderzoek naar de juridische status van de nationale politie (RUG/Pro Facto)*

Deelstudie 2: *De prestaties van de nationale politie (Berenschot/TU Delft)*

Deelstudie 3: *De bedrijfsvoering van de nationale politie (AEF)*

Deelstudie 4: *De bestuurlijke governance van de politie (EUR/UL)*

Deelstudie 5: *De historische ontwikkeling van het politiebestedel (Radboud)*

Studies van student-onderzoeksteams:

- *Politiehervorming in vergelijkend perspectief: een analyse van internationale politie-evaluaties*
- *Nationale politie, centralisatie en publieke waardering*

WAT ONS TROF

Erfenis - Van hoe ver men moest komen, en hoe veel 'oud zeer' in systemen, mensen en referentiekaders zat (en zit?)

Ambitie - De 'gewaagdheid' van de beleidslogica achter de wet en het inrichtingsplan

Commitment - Hoe ondanks alles vrijwel iedereen het basisidee omarmde en probeerde er het beste van te maken

Onzekerheid - Hoezeer de politie (net als andere partijen in het strafrechts- en veiligheidsdomein) in essentie zonder 'kompas vaart

DE KERN VAN ONS VERHAAL

Doorontwikkelen en verbeteren:

PW2012 'staat' op hoofdlijnen, maar behoeft aanpassingen

Veranderend leiderschap:

Een 'adaptieve' en gelaagde veranderopgave kan niet duurzaam 'technisch' en top-down worden gerund

Evenwichtsherstel nodig:

Centralisatiependule is te ver doorgeslagen. Dus: (1) verminder rolcumulatie Min J&V; (2) Verstevig het kansrijke maar broze LOVP; (3) Vergroot lokale (regel)ruimte binnen korps

Leer beter & laat je scherp houden:

Ontwikkel en instutionaliseer M&E-capaciteit; reduceer wildgroei toezicht, maar zorg dat 'vreemde ogen' nadrukkelijk blijven meekijken

Maak de NP samen:

Gezamenlijkheid, evenwicht, ruimte, transparantie, verantwoording, identiteit